

PARTNERING FOR BUSINESS GROWTH

**Анализа тарифа у складу са којима се
обрачунавају накнаде за рад јавних
извршитеља**

www.bep.rs

ЦИЉЕВИ АНАЛИЗЕ

- Испитати да ли Јавноизвршитељска тарифа може да обезбеди одржив систем извршења пред јавним извршитељима испитујући положај јавног извршитеља као предузетника или члана ортачког друштва са перспективом за развој ове професије у будућности;
- Испитати положај повериоца са аспекта могућности финансирања извршног поступка и техничке примене Јавноизвршитељске тарифе и одредби ЗИО (2015) које су повезане са начином финансирања извршног поступка;
- Испитати положај дужника и терет који трпи применом нове Јавноизвршитељске тарифе у односу на висину потраживања које дугује.

Правилник о изменама Правилника о Тарифи (2016)

- Поделом групе потраживања до 30.000 дин. на две групе до 12.000 дин. и преко 12.000дин, затим смањењем процента са 50% на 30% за Чл.7 став 4, Чл.7 став 6, Чл.9 став 1, или броја бодова са 50 на 30 Чл.8 став.1 и 2, односно смањењем услед одређивања паушалног износа Чл.7 став 3, довело је до смањења укупних трошкова у поступку пред јавним извршитељима.
- Просечно смањење за све групе потраживања из табеле 8 (Анализа, стр.17), је **25,48%** с тим да је висина трошкова у најнижим вредностима потраживања смањена за више од **50%** док се за више вредности потраживања ово смањење креће испод **20%**.
- Иако је уочен проблем висине укупних трошкова за нижа потраживања, изменом Правилника о Тарифи смањења су обухватила сва потраживања без обзира на висину главног дуга

Висина накнада у складу са Јавноизвршитељском тарифом

- Накнада за припрему и вођење предмета је без већих измена у износима по вредности потраживања у односу на износе за ову врсту накнаде по Правилнику о изменама Правилника о Тарифи, изузев ограничења у поступцима у којима је дужник држава чл.10,ст.1
- За остале накнаде највећа измена је настала одређивањем паушалног износа од 1200 динара за трошкове из чл.8 ст1,2,3 (прибављање података); спајањем чл. 7, ст.4 и чл.7 ст.6, а који су према ЈИ тарифном бр.2 ставка 6 лимитирани на 8 сати (попис) и укидањем чл.7, ст.3 (разматрање судских списа)
- Накнада за успешност спроведеног извршења је без већих измена у износима по вредности потраживања у односу на Правилник о изменама Правилника о Тарифи изузев ограничења у поступцима чл.13
- Одређивањем паушалног износа за одређене радње јавноизвршитељска тарифа је овог пута највеће умањење донела у поступцима са највишим износом потраживања

Утицај тарифе на одрживост система извршења пред јавним извршитељима

- Да бисмо сагледали стварни утицај ЈИ тарифе на развој професије јавног извршитеља, потребно је податке о висини накнада применити на обим и структуру предмета и ставити их у однос са укупним трошковима које јавни извршитељ има као предузетник или члан ортачког друштва.
- У том смислу важни су подаци о структури предмета по врсти документа, вредности потраживања, висини фиксних и варијабилних трошкова у пословању јавног извршитеља, величини канцеларије као и накнаде које јавни извршитељ може да очекује у поступку

Структура предмета по врсти документа и вредности потраживања

% учешће предмета по вредности потраживања у укупном броју предмета за извршне исправа	до 12.000	од 12.000-30.000	30.000-120.000	120.000-600.000	600.000-3.000.000	3.000.000-12.000.000	преко 12.000.000	Без вредности потраживања
01.02.-30.06.16.	12,95%	26,58%	32,24%	18,61%	5,13%	1,81%	0,91%	1,78%
01.07.-01.10.16.	14,46%	24,86%	32,66%	18,63%	5,48%	1,60%	0,80%	1,53%

% учешће предмета по вредности потраживања у укупном броју предмета за веродостојне исправе без "ИВК"	до 12.000	од 12.000-30.000	30.000-120.000	120.000-600.000	600.000-3.000.000	3.000.000-12.000.000	преко 12.000.000	Без вредности потраживања
01.02.-30.06.16.	8,02%	16,57%	37,68%	20,01%	11,19%	4,41%	2,12%	0,00%
01.07.-01.10.16.	13,83%	16,22%	29,78%	22,45%	11,17%	3,33%	2,49%	0,73%

% учешће предмета по вредности потраживања у укупном броју предмета за „ИВК“ предмете	до 12.000	од 12.000-30.000	30.000-120.000	120.000-600.000	600.000-3.000.000	3.000.000-12.000.000	преко 12.000.000	Без вредности потраживања
01.02.-30.06.16.	44,05%	26,78%	24,63%	4,12%	0,32%	0,06%	0,03%	0,01%
01.07.-01.10.16.	26,24%	31,50%	33,17%	8,06%	0,74%	0,26%	0,03%	0,00%

- Структура предмета је указала да се највећи број поступака води за потраживања до 120.000 динара.
- Приближно 70% поступака за извршне и веродостојне исправе без „Ивк“ предмета су до 120.000 динара, док је проценат од 70% поступака код ИВК предмета достигнут са предметима који се налазе у групама потраживања до 30.000 динара.
- Када је у питању структура предмета по врсти документа дошло је до промене структуре докумената у приливи од примене новог ЗИО.
- Пројекција на основу постојећих параметара је да ће ИВК поступци за 3 године да се изједначе по броју са осталим поступцима.

Компаративни приказ % учешћа врсте докумената и предмета за узорак

Укупан бр. предмета у раду за период 01.02.-30.06.16. по врстама исправа	01.02.-30.06.16.	% учешће врста исправа у ук. збиру
Укупан бр. предмета у раду	127.829	
Укупан бр. предмета у раду на основу извршне исправе	14.578	11,40%
Ук. бр. предмета у раду на основу веродостојне исправе без ИВК предмета	2.269	1,78%
Укупан бр. предмета у раду за наплату потраживања из комуналних и ср. услуга (без ИВК Пом)	110.350	86,33%
Укупан бр. предмета у раду за наплату неплаћене судске таксе	637	0,50%

Укупан бр. примљених предмета у периоду 01.07.-01.10.16. по врстама исправа	01.07.-01.10.16.	% учешће врста исправа у ук. збиру
Укупан бр. примљених предмета	10.165	
Укупан бр. примљених предмета на основу извршне исправе	4.510	44,37%
Укупан бр. примљених предмета на основу веродостојне исправе без ИВК предмета	1.924	18,93%
Укупан бр. примљених предмета за наплату потраживања из комуналних и ср. услуга (без ИВК Пом)	3.114	30,63%
Укупан бр. примљених предмета за наплату неплаћене судске таксе	623	6,13%

Трошкови које ЈИ имају као предузетници или чланови ОД

- ЈИ извршитељ врло брзо достиже висок ниво трошкова рада канцеларије који су условљени многим факторима, а на које утичу и сами прописи који уређују обавезе јавних извршитеља.
- Узорак је показао да су:
  - Просечни месечни фиксни трошкови јавних извршитеља **427.592** динара
  - Просечни месечни варијабилни трошкови по предмету **128,5** динара

Накнаде које ЈИ могу да очекују у поступку

- Извршни поступак има неколико фаза које одређују тренутак у ком јавни извршитељ може захтевати накнаду трошкова
- **I фаза** - накнада за припрему и вођење предмета (архивирање), 3 доставе, образложени закључак
- **II фаза** проналажење предмета извршења (провера података)
- **III фаза** спровођење извршења (попис и процена)
- **IV фаза** накнада за успешно спроведено извршење
- За јавног извршитеља су кључне накнаде из I фазе поступка јер су остале накнаде условљене спремношћу извршног дужника да након достављеног решења измири дуговање, те се у том смислу процена одрживости система може мерити само у односу на накнаде које се тарифирају у I фази поступка

Приказ односа прихода на основу накнада из I фазе поступка по Правилнику о изменама Правилника о Тарифи (2016) и трошкова за симулирани модел ЈИ по броју предмета у којима поступају

Однос прихода и трошкова ЈИ	1000 предмета	2000 предмета	4000 предмета	6000 предмета	8000 предмета
укупни трошкови ЈИ за 12 месеци за укупан број предмета по колонама	6.673.104,00	8.215.104,00	11.299.104,00	14.383.104,00	17.467.104,00
укупни приходи на име накнада из I фазе поступка	4.188.683,90	8.384.766,77	16.757.502,23	25.142.269,00	33.515.004,47
Број пуних месеци у којем накнаде из I фазе поступка покривају трошкове канцеларије	7	12	17	20	22

- Накнада из I фазе поступка су кључне јер се из њих генерише приход који омогућава јавном извршитељу средства из којих може да сервисира трошкове канцеларије у даљем току поступка
- С обзиром да извршни поступак у највећем броју случајева траје дуже од годину дана јавни извршитељи са мањим бројем предмета имају највеће шансе за нерентабилним пословањем, из ког разлога морају да воде рачуна о дужини трајања поступка
- Накнаде из I фазе поступка по Правилнику о изменама Правилника о Тарифи (2016) омогућавају одржив систем извршења пред јавним извршитељима.

Накнаде из I фазе поступка у складу са ЈИ тарифом

- Решење Привредног суда у Београду по приговору извршног дужника на решење о трошковима у поступку пред јавни извршитељем у којој је суд одлучио да јавни извршитељ није имао право да тарифира предујам за припрему, вођење и архивирање предмета из тарифног броја 1, јер наслов ове тарифе гласи: „Накнада за припрему, вођење и архивирање предмета и доношење решења о извршењу ради намирења новчаног потраживања насталог из комуналних услуга и сродних делатности“, па је суд сходно наслову тарифе 1. протумачио да извршитељи имају право на ову врсту накнаде само у поступцима наплате новчаних потраживања из комуналних и сродних делатности.
- *Привредни суд у Београду, 4 Ипв (Ив) 923/16 од 25.11.16.*
- Ово Решење није изолован став једног судског већа, јер постоји све већи број решења и других судова који потврђују тумачењу Привредног суда у Београду, о поступцима у којима ова накнада може да се тарифира сходно наслову тарифног бр.1 ЈИ тарифе
- Применом овог Решења приходи јавних извршитеља се значајно смањују

Приказ односа прихода по Правилнику о изменама Правилника о Тарифи (2016) и прихода остварених по ЈИ тарифи и трошкова ЈИ, из симулираног модела по броју предмета у којима поступају

Однос прихода и трошкова ЈИ за симулирани модел	1000 предмета	2000 предмета	4000 предмета	6000 предмета	8000 предмета
укупни трошкови ЈИ за 12 месеца за укупан број предмета по колонама	6.673.104,00	8.215.104,00	11.299.104,00	14.383.104,00	17.467.104,00
укупни приходи на име накнада из I фазе поступка по Правилнику о изменама Правилника о Тарифи (2016)	4.188.683,90	8.384.766,77	16.757.502,23	25.142.269,00	33.515.004,47
број месеци у којем накнаде из I фазе поступка покривају трошкове канцеларије по Правилнику о изменама Правилника о Тарифи	7	12	17	20	22
укупни приходи на име накнаде из I фазе поступка по Јавноизвршитељској тарифи	2.535.919,46	5.076.545,14	10.148.384,07	15.224.929,21	20.299.350,22
број месеци у којем накнаде I фазе поступка покривају трошкове канцеларије по Јавноизвршитељској тарифи	4	7	11	12	13

- Умањење укупних прихода применом ЈИ тарифе износи просечно 39,45% а време у којем накнаде из I фазе поступка покривају трошкове канцеларије јавних извршитеља се смањило од 3 до 9 месеци.
- Умањењем ових накнада време у којем јавни извршитељи треба да стигну до следеће фазе поступка и тарифирају преостале накнадне у поступку је значајно смањено.
- С обзиром да јавни извршитељи применом новог ЗИО већински поступају у поступцима у којима је суд донео решење, у случају да се не изврши измена наслова тарифног бр.1 јавни извршитељи ће морати окончати те поступке у периоду од 4 месеца до 1,5 године у зависности од величине канцеларије, и након тарифирања свих трошкова у поступку

Поступци за наплату неплаћених судских такси

- Узорак је показао да је тренутни прилив ове врсте поступака 6,13% односно 10,38 предмета месечно.
- Овај број поступака не може утиче на рентабилност рада ЈИ
- Под претпоставком да се укупан месечни прилив увећа ≈ 5 пута, односно да јавни извршитељи просечно месечно приме 50 предмета за наплату неплаћене судске таксе, применом стопе успешно окончаних поступака из 2015 (14,5%), на крају године би се акумулирало 513 нерешених поступака за наплату неплаћене судске таксе.
- Применом формуле за израчунавање просечног трошка у зависности од величине канцеларије 513 предмета у којима јавни извршитељи нису имали надокнаду трошкова ће јавним извршитељима са 1000 предмета изазвати трошак од 3.423.302,35 динара, са 2000 предмета 2.107.174,18 динара, са 4000 предмета 1.449.110,09, са 6000 предмета 1.229.755,39 и са 8000 предмета 1.120.078 динара.

- У предметима у којима јавни извршитељи не остваре приход трошкови падају на терет предузетника односно члана ортачког друштва.
- Стављањем у однос трошкова које би изазвало 513 предмета са просечним месечним трошком које имају јавни извршитељи као предузетници или чланови ОД, морали би да из других прихода покрију:
  - канцеларије са 1000 предмета 6,15 месеци рада канцеларије
  - канцеларије са 2000 предмета 3 месеца рада канцеларије
  - канцеларије са 4000 предмета 1,5 месец рада канцеларије
  - канцеларије са 6000 предмета 1 месец рада канцеларије
  - канцеларије са 8000 предмета 0,7 месеца рада канцеларије
  - Канцеларије до 2000 предмета не би биле у могућности да послују рентабилно при израженој стопи прилива и акумулацији овог броја поступака

Предмети примљени у складу са чл.547

- Чл.547, ст 3 прописује да је поверилац дужан да јавном извршитељ уплати само половину предујма одређеног Јавноизвршитељском тарифом
- Накнада за успешност спроведеног извршења се не предујмљује
- У овим поступцима је суд донео решење па се и на њих примењује тумачење тарифног бр.1
- Применом пуног износа накнада из I фазе поступка за предмете вредности потраживања до 120.000 динара без обзира на величину канцеларије ЈИ треба да окончају у року од 1 године, а за мање канцеларије у року краћем од 6 месеци, односно да тарифирају друге накнаде које ће им дати још врло мало времена да би на крају поступак био рентабилан за јавног извршитеља
- Применом износа из I фазе поступка без накнаде за припрему, вођење и архивирање предмета, за поступке вредности главног потраживања до 600.000 динара, сви ЈИ без обзира на величину канцеларије треба да окончају у року краћем од 6 месеци

Примена тарифе и одредби ЗИО везаних за трошкове поступка

- Тарифа не може да се посматра одвојено од одредби ЗИО, које одређују висину трошкова и брзину спровођења извршног поступка. У том смислу уочена је потреба да се поред измене тарифе упоредо изврши и измена одредби ЗИО, у ком смислу је предлог:
  - Чл.134 ЗИО, „Извршење се спроводи у границама решења о извршењу“, измени на начин да се обухвате и трошкови поступка пред јавним извршитељем, а све у складу са чл.313, ЗОО и СЕРЕЈ препоруком 50. о транспарентности трошкова, одељак 2.2., по којој странка у потпуности треба да буде информисана о висини трошкова у поступку
  - Чл.34, став 1,3 и 4, ЗИО изменити на начин да се омогући да се у току поступка спровођења извршења наплате трошкови поступка.
  - Чл.24 Тарифни бр. 1, назив: „ Накнада за припрему, вођење и архивирање предмета и доношење решења о извршењу ради намирања новчаног потраживања насталог из комуналних услуга и сродних делатности“, изменити на начин да се из наслова тарифе недвосмилено потврђује обавеза повериоца да предујми и извршног дужника да надокнади ове трошкове у свим поступцима пред јавним извршитељем

- Чл.3 став 1, Јавноизвршитељске тарифе, назив накнада за припрему, вођење и архивирање предмета, избрисати реч архивирање јер то није услуга коју јавни извршитељ пружа повериоцу.
  - Чл.11 став 1 Јавноизвршитељске тарифе, да се измени и усклади са предлогом измена одредби ЗИО, на начин да се накнада за успешност спроведеног извршења наплаћује у поступку спровођења извршења, а након што је извршни поверилац намирен у целости.
  - Чл.11, став 2 код делимичног намирења, када је изгледно да поступак неће бити окончан закључењем, прописати обавезу повериоцу да јавном извршитељу уплати награду сразмерну само главном потраживању које је намирено.
- Нова ЈИ тарифа није решила проблем предвидивости трошкова извршног поступка јер је оставила простор за различиту примену, што је остао проблем за многе повериоце
  - Није регулисала однос са повериоцем по питању документације на основу које се врши плаћање иако је ово питање значајно како за повериоца тако и за јавног извршитеља јер изазива доста проблема у пословању

ПРЕГЛЕД НАЛАЗА АНАЛИЗЕ

- Основни проблем у анализи овог система је дужина трајања поступка. Јавни извршитељи због сталног прилива нових предмета нису у могућности да сагледају којом брзином троше средства остварена по сваком предмету, те у ком тренутку тај предмет више није у могућности да донесе приход.
- Јавноизвршитељску тарифу треба изменити, првенствено да би се спречила потенцијална штета због језичког тумачења Тарифног бр.1.
- Суштински Јавноизвршитељску тарифу треба изменити на начин да се јасно дефинишу трошкови у зависности од фазе поступка, при чему накнаде из I фазе поступка треба да омогуће одрживо поступање јавног извршитеља у реалним роковима.
- Проблем одрживости система извршења пред ЈИ извршитељима није могуће решити само изменом Тарифе, већ је потребно извршити измене чланова Закона који директно утичу на ово питање

- Када су у питању одредбе ЗИО и Јавноизвршитељске тарифе које дефинишу, начин уплате и накнаде трошкова поступка, навели смо да је неопходно потпуно одустати од концепта накнаде трошкове у новом адхезионом поступку јер такав концепт беспотребно увећава трошкове поступка, наплату истих након што је поступак окончан чини неизвесном, а најважније од свега је то што по овом концепту извршни дужник у току целог поступка није упознат са висином трошкова, што је у супротности са СЕРЕЈ препоруком 50. о транспарентности трошкова.
- На одрживост система извршења значајан утицај ће имати поступци за наплату неплаћених судских такси који ће у случају увећања броја ове врсте поступака прво утицати на рентабилност најмањих канцеларија из ког разлога је препорука да се размотри могућност измене Закона о судским таксама

*Престајањем обављања делатности ЈИ предмети се равномерно деле извршитељима (Случај НС у периоду од 01.07.-01.10.16. $\frac{3}{4}$ узорка је примило 200 редовних и 1500 поступака од разрешеног ЈИ)